

Ουσιάνικη τή γλώσσα· πού μας συστήνει. Σ' όλα τὰ σαλόνια του κόσμου, οι κυρίες και κάμποσοι κύριοι μιλούνε για μόδες. Μιλούνε για πλισσέδες—ή μήπως ξαφνα για πλισσέδες;—μιλούνε, σῶσε, Κύριε! και για πλισσέ-soleil, για μπουλλιονέ, μιλούνε για bouffants—είναι à bouffants—για volants και για parements. 'Αμέ, πῶς θέλετε ἀλλιῶς νὰ τὰ πούνε; Και τόντις δὲν παρατήρησε ὁ Χατζηδάκης—ἡ δὲ βρέθηκε σὲ θέση νὰ παρατηρήσει τὸ μόνο πού ἔπρεπε νὰ γεμίσει τὰ φῶτι ἐνὸς γλωσσολόγου—καὶ ψυχολόγου—δηλαδή, πῶς ἂν ὑπάρχει, ὅπως τὸ φηγάστηκε, καμιά σαλονίστικη γλώσσα στὴν Ἑλλάδα, σαλονίστικη γλώσσα εἶναι τὰ γαλλικά. Δὲν ἔχει ἄλλη. Καὶ δὲν μπορεῖ ἄλλη νὰ ἔχη. Τὰ γαλλικά μάλιστα δὲν εἶναι γλώσσα πού νὰ τὴ συνηθίζουμε μόνο στὰ σαλόνια, μόνο τὸ βράδι σὺν πάντε στῆς κυρίας Α ἢ στῆς κυρίας Ω· σὲ πολλές, ἔπειρες οἰκογένειες συνηθίζεται καὶ στὴν καθημερινή τὴ ζωὴ. Ὁ λόγος μου ἐννοεῖται γιὰ πλούσιες οἰκογένειες, γιὰ τὴν ἀριστοκρατία τοῦ τόπου, ἀφοῦ ἀριστοκρατικὴ γλώσσα, τὴ γλώσσα τῆς μεγάλης κοινωνίας, βγήκε ὁ Χατζηδάκης νὰ μᾶς διδάξει. 'Αντρόγυνα ξέρω, ξέρω ἀδέρφια, πού ἀναμεταξύ τους μόνο τὰ γαλλικά μιλούνε. Καὶ βέβαια πῶς θὰ βρεθῆ κανένας δάσκαλος νὰ μοῦ ἀπαντήσει πῶς δὲν πρέπει τάχα νὰ κοιτάζουμε τὸν τάδε καὶ τὸ δαίνα, γιατί, λέει, ὁ τάδε πῆγε στὴν Ἑβρώπη καὶ ὁ δίνος ἀναθράφηκε στὴ Γαλλία. Χαίρουμαι πολὺ. 'Αν ὅμως ὁ τάδε πῆγε στὴν Ἑβρώπη, καὶ ἂν ὁ δαίνας ἀναθράφηκε στὴ Γαλλία, εἶναι δουλειὰ δική του; δική μου δουλειὰ, νὰ μάθω, εἶναι ἢ δὲν εἶναι μέλος ὁ τάδε μας ἀφτός καὶ ἀφτός μας ὁ δαίνας τῆς σημερινῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, καὶ μάλιστα τῆς καλῆτερης. Δουλειὰ μου νὰ μάθω γιατί, ὅταν ὁ τάδε γύρισε ἀπὸ τὴν Ἑβρώπη καὶ ὁ δαίνας ἀπὸ τὴ Γαλλία, γιατί τάχα μιλούνε γαλλικά, καὶ ὄχι ρωμαίικα. Πλῆθος Γάλλοι πῆγανε στὴν Ἑβρώπη, πῆγανε στὴ Γερμανία, πῆγανε στὴν Ἰταλία, στὴν Ἀγγλία, στὴν Ἰσπανία, στὴν Ἑλβετία, στὴν Ἀουστρία καὶ στὴ Ρουσία. Σὰ γυρίζουμε σπιτί τους καὶ σὺν ἀνοίγουν τὰ σαλόνια τους, γαλλικά θὰ σοῦ κουβεντιάσουνε. 'Αναμεταξύ τους γαλλικά. Γιατί λοιπὸν ὁ Ρωμιὸς ὄχι ρωμαίικα; Γιατί; Νὰ σὰς τὸ πῶ καὶ τοῦτο; Γιατί ἔδικα λέμε πῶς στὴν Ἑλλάδα ὑπάρχει διγλωσσία· στὴν Ἑλλάδα, νὰ τὸ καλοξετάσης, ἀγλωσσία βασιλεύει. Καὶ πῶς ἀγλωσση ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους ἴσια ἴσια ἢ μεγάλη κοινω-

νία. Γιατί ἀφτό; Γιατί ἀπὸ παιδιὰ τοὺς εἶπανε σκολειὸ νὰ καταφρονεῖνε τὴν ἑθνική τους γλώσσα· ὄντας καταφρονεμένη, δὲν καλλιεργήθηκε ὅπως ἔπρεπε· καὶ ὄντας ἀκαλλιεργητὴ, δὲν τοὺς χρησίμεψε ὅπως μποροῦσε νὰ τοὺς χρησιμεύει. Ποιὰ γλώσσα λοιπὸν τοὺς ἀπόμνε; Ἡ καθαρέβουσα. Αἱ! ἡ καθαρέβουσα εἶναι ἀκόμη λιγώτερο γλώσσα, μιὰ καὶ δὲν τὴ μιλεῖ κανένας καὶ ἀναγκάζεται νὰ τὴ μισομιλῇ. Μισὴ καθὼς κατάντησε, πάλι δὲν κάνει. Ὁ ἐβρωπαισμένος ὁ Ρωμιὸς τὴ συγκρίνει μὲ τὴς γλώσσες τῆς Ἑβρώπης· βλέπει πόσα καὶ πόσα τῆς λείπουνε γιὰ νὰ εἶναι γλώσσα. Ἴσως δηλαδή δὲν τὸ βλέπει καθαρὸ, δὲν τὸ ξεδιαλίζει· μὰ τὸ νοιώθει. Νὰ μὴν ἀπορῆς ἂν καὶ ὁ ἐβρωπαισμένος, ὁ κοσμογυρισμένος ὁ Ρωμιὸς, σπῆτι τοῦ σοῦ λείει πῶς ἢ καθαρέβουσα εἶναι ἀριστούργημα καὶ ὅτι θέλεις. Τὸ λέει, ἐπειδὴ τοῦ μάθανε πῶς πρέπει νὰ τὸ λέει ἔτσι. Δὲν τὸ ξέτασε τὸ πρᾶμα, δὲν τὸ συλλογίστηκε, δὲ φωτίστηκε. Μόνο τὸ παρατηρεῖ ἀνήθελά του, ἀνήθερά του κάθε μέρα, πῶς ἢ μισὴ του γλώσσα δὲν τοῦ δίνει τὰ μέσα νὰ πῆ ὅσα ἔχει μέσα του· μήτε ὁ νῦς του μήτε ἡ καρδιά του ἐκφραση δὲ βρίσκουνε· καὶ τότες, ποθώντας καὶ ἀφτός νὰ φανερώσει μὲ λόγια μὲ λέξεις πού νὰνταποκρίνονται στὸ αἴσθημά του καὶ στοὺς λογισμοὺς του, τὴν ψυχὴ του, σὺν ἄνθρωπος πού εἶναι, κταφέβγει σὲ μιὰ γλώσσα τῆς ἀθροπιάς. Γίνονται τὰ γαλλικὰ γλώσσα του φυσική. (Ἀκολουθεῖ)

ΜΙΑ ΝΥΧΙΑ

Κάτου ἀφ' τὸ παράθυρό της
Πρόσμενε ὁ φτωχὸς μιὰ νύχια,
τὸ κερί της ὡς νὰ σβύσει
καὶ γλυκὰ νὰ κοιμηθεῖ.

Κάτου ἀφ' τὸ παράθυρό της
πρόσμενε ὡς νὰ ξημερώσει,
μὰ τὸ φῶς πού ὅλο φωτιοῦσε
χάθηκε μὲ τὴν ἀβγὴ.

Τὸ κλειστὸ παράθυρό της
ἀνοῖξαν τὸ βράδι βράδι,
κ' ἔμεινε ἀνοιχτὸ ὅλη νύχια,
καὶ δὲν ἔφεγγε ἀπὸ φῶς.

Τὸ ἀνοιχτὸ παράθυρό της
ἐκλείσαν τὴν ἄλλη μέρα...
Φῶς δὲν εἶδε πῶς νὰ φέγγει
οὔτε κὰν νὰ σβύνει φῶς.

ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΖΙΑΣ

Πῶς ἀλλάξατε ἀπὸ τὸν καιρὸ κείνο!

— Ναι, γέρασα, εἶπε ὁ Βερετιέφφ, περνώντας στὸ πρόσωπό του ἓνα χέρι χωρὶς χερόχτι. Μὰ σεῖς δὲν ἀλλάξατε καθόλου.

Δὲν εἶτανε πῶς ὁ Βερετιέφφ γέρασε πολὺ, μὰ πού ὅλα του τὰ χαρακτηριστικὰ εἶτανε παραλλαγμένα. Πλῆθος ἀπὸ μικρὴς ζᾶρες χαράκωναν τὸ πρόσωπό του· καὶ ὅταν μίλαε, τὰ μάγουλα του καὶ τὰ χεῖλια του κινόντανε μὲ σπασμὸ. Ὅλα του εἰδείχανε πῶς αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἔκαμε μεγάλο καταστρεμὸ στὴ ζωὴ του.

— Πού περιπλανιόσαστε ὅλο τοῦτον τὸν καιρὸ, πού δὲν σὰς εἶδα πουθενά; ρώτησε ὁ Ἀστακόφφ.

— Περιπλανιόμουνα ἐδῶ κ' ἐκεῖ. Καὶ σεῖς, μένετε πάντα στὴ χώρα;

— Τὸν περσότερο καιρὸ. Εἶμαι στὴν ὑπερσία, κύριε.

— Παντρευτήκατε;

— Ναι, ναί... Ἡ ὕψη τοῦ Ἀστακόφφ πῆρε μιὰ ἐκφραση σοβαρὴ σὰ νὰ ἤθελε νὰ εἰπῆ στὸ Βερετιέφφ: "Α, δὲ σ' τὸ λέω γιὰ νὰ μοῦ ζητήσης νὰ σε παρουσιάσω στὴ γυναίκα μου.

Ὁ Βερετιέφφ φάνηκε πῶς τὸν ἔνωσε. "Ἐνα χαμογέλιο ἀδιάφορο πέρασε ἀπὸ τὰ χεῖλια το. Ὁ

Ἀστακόφφ ἔκαμε ἓνα βῆμα γιὰ νὰ φύγει.

— Πού εἶναι ἡ ἀδερφή σας; ρώτησε ἀλλάζοντας.

— Δὲ μπορῶ νὰ σὰς εἰπῶ σωστά, μὰ ἴσως στὴ Μόσκα. Εἶναι ἕκκαιρὸς πού δὲν ἔλαβα γράμμα της.

— Ζῆ ὁ ἀντρας της;

— Βέβαια.

— Καὶ ὁ κύριος Ἰπατόφφ;

— Δὲν ξέρω· μπορεῖ νὰ ζῆ, καὶ μπορεῖ καὶ νὰ πέθανε.

— Καὶ κείνος ὁ κύριος ὁ τόσο παράξενος, ὁ ἐπαρχιώτης κείνος ὁ Μποντριακόφφ;

— "Α, κείνος πού τοῦ ζητήσατε νὰ μπῆ μάρτυρας ὅταν φοβηθήκατε στὰ γιομάτα; Ὁ διάβολος ξέρε τι ἀπόγεινε.

Ὁ Ἀστακόφφ νόμισε πῶς ἔπρεπε νὰ πάρῃ ἓνα ὕφος περσότερο μεγαλόπρεπο. "Θυμάμαι πάντα, εἶπε, μ' εὐχαρίστηση κείνη τὴ βραδιά πού εἶχα... (πῆγε νὰ εἰπῆ τὴν τιμὴ, καὶ τὸ ματᾶβε) τὴν εὐκαιρία νὰ κάμω τὴ γνωριμιὰ σας καὶ τὴ γνωριμιὰ τῆς ἀδερφῆς σας. Εἶτανε ἓνα χαριτωμένο πλάσμα. Καὶ σεῖς, τραγουδάτε πάντα τόσο ὁμορφα;

— Ὅχι, ἔχασα τὴ φωνή μου. "Α, εἶτανε ἓνας καλὸς καιρὸς τότε!

— Πῆγα μιὰ φορὰ ἀκόμα ἀπὸ τότες στὴν Ἰ-

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἀρ. 10. — Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ
φ. 79. 10.

20 λεπτά τὸ φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στὰ κίσκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὁμόνοιας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιοδρόμου, (Ὁφθαλματρεῖο), Βουλῆς, Σταθμοῦ ὑπόγειου Σιδηροδρόμου (Ὁμόνοια), στὸ καπνοπωλεῖο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα), Ἐξάρχεια, στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου [ὁδὸς Σταδίου, ἀντικρὺ στὴ Βουλῆ]. Στὸ Βόλο, βιβλιοπωλεῖο Χριστόπουλου.

Ἡ συντρομὴ πλερώνεται μπροστὰ κ' εἶναι ἐνὸς χρόνου πάντα

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΜΑΤΑ

Ἡ ΚΑΤΑΔΙΚΗ

τοῦ διευθυντῆ τῆς «Ἐστίας» σὲ δεκαπέντε μέρες φυλάκιση γιὰτὶ ἔβρισε ἓναν ἀξιωματικὸ τοῦ Ναυτικοῦ, ὅσο καὶ ἂν κριθῆκε ἀδύνη καὶ ἀδικη ἀπὸ τὴν κοινωνία μας, ἔχει καὶ τὴν καλὴ τῆς ὄψης, γιὰτὶ θὰ σωφρονήσῃ λίγο τοὺς δημοσιογράφους καὶ θὰν τοὺς ἀναγκάσει νὰ βάλουν κάπιο χαλινάρι στὴ γλώσσα τους. Βέβαια ἢ «Ἐστία» εἶναι κάπως πῶς σεμνὴ ἀπὸ τίς ἄλλες φημερίδες καὶ μερικὲς φορὲς μάλιστα καταντάει κάπως νερόβραστη μὲ τοὺς ἀδιάκοπους ἐπαίνους πού σκορπᾷ δεξιά ζερβὰ καὶ μὲ τὴν ἀγίαρην ἀρρώστεια ποῦχει νὰν τὰ βροῖσκει ἔλα καλὰ καὶ ἄγρια. Ἄν παραστράτησε μιὰ φορὰ κ' ἢ «Ἐστία», δὲν εἶχε, φαίνεται, καὶ τόσο ἀδικο, ἀφοῦ τὸ Κακουροδικεῖο τῆς Λαμίας τὴν ἀπάλλαξε ἀπὸ τὴν κατηγορία τῆς συκοφαντίας, παραδέχτηκε δηλ. γι' ἀληθινὰ ὅσα ἔγραψε, καὶ καταδίκασε τὸ διευθυντῆ τῆς γιὰ τίς βροσιές, καὶ αὐτὲς «εἰς βαθμὸν πταίσματος»

πατόφκα, πρόσθεσε ὁ Ἀστακόφφ, σηκώνοντας τὰ φρύδια του μὲ μελαγχολικὸ τρόπο, τὴν ἴδια μέρα μάλιστα πού ἔγινε μιὰ τρομερὴ συφορά.

— Ναι, εἶναι σοβερὸ, εἶναι φριχτὸ, δέκοψε γλήγορα ὁ Βερετιέφφ. Ναί, ναί, βλέπω πῶς θυμώσαστε...

— Δηλαδή εἶναι πολὺς καιρὸς ἀπὸ τὸν καιρὸ κείνο, καὶ ὅλα μοῦ παρουσιάζονται καὶ μοῦ φαίνονται σὺν ὄνειρο.

— Σὺν ὄνειρο, ξανακλεγε ὁ Βερετιέφφ πού τὰ χλωμά του μάγουλα κοκκινίσανε· ὄχι, γιὰ μένα δὲν εἶτανε ὄνειρο. Εἶτανε ὁ καιρὸς τῆς νιότης, τῆς χαρᾶς, τῆς εὐτυχίας· εἶτανε ὁ καιρὸς τῆς ἐλπίδας τῆς ἀτελειωτῆς, καὶ τῆς ἀνίκητης δύναμης. Ἄν εἶτανε ὄνειρο θὰ ἔβαν πολὺ ὁμορφο. Μὰ, καὶ οἱ δύο μας γίναμε γέροι, ὀλιμμένοι, χτηνώδικοι· βᾶψουμε τὰ μουστάκια μας, καὶ σαιρνώμαστε περιπλανημένοι στὰ πεζοδρόμια τῆς Πετρούπολης· δὲν εἶμαστε καλοὶ γιὰ τίποτε πιά· καταστραφήκαμε, γίναμε τιποτένιοι, ξενοφριασμένοι. Καὶ ἀνάμεσο μας, ἄλλοι κάνουνε τοὺς καμπόσους γελοῖα, τὸν καιρὸ πού οἱ ἄλλοι βυθίζονται στὴ ἀκαμωσία, πνίγοντας τίς θλίψεις τους στὸ λαρύγγι... Νὰ τ' εἶναι ἓνα ὄνειρο, ἓνα φριχτὸ ὄνειρο τρομερὸ. Ἡ ζωὴ πέρασε χωρὶς νάφισση σημάδια,

καθώς λέν οι δικαστικοί. Είπες δηλ. την αλήθεια μὰ δὲν ἔπρεπε νὰν τὴν πείσ. Αὐτὸ εἶπαν οἱ ἑνορκοὶ στὴν «Ἐστία» καὶ μιὰ τέτια κρίση, ὅσο κι ἂ σούρνε πίσω της λίγα μερῶνε φυλάκιση, μπορεῖ κάθε τίμια φημερίδα νὰν τὴ δείχνει μὲ καμάρι καὶ νὰ περηφανεύεται.

Εἶπαμε ὅμως πὸς ἡ φυλάκιση τοῦ διευθυντῆ τῆς «Ἐστίας» ἔχει καὶ τὴν καλὴ τῆς ὄψη κ' ἐπιμένουμε σ' αὐτό. Εἶναι δυὸ τρεῖς φημερίδες στὴν Ἀθήνα, καὶ μὲ δυνατὴ κυκλοφορία μάλιστα, πὸν τίποτ' ἄλλο δὲν κάνουν παρὰ νὰ βρίζουν καὶ νὰ συκοφαντοῦν, ὄχι μονάχα πολιτικὰ πρόσωπα, μὰ καὶ οἰκογένειες ἀλάκαιρες, δημιουργώνας φαντασικὰ σκάνδαλα καὶ ἀναγνωσματοποιώνας δ,τι τοὺς κατεβάσει τὸ ξερό. Αἶ, λέτε ὅστερ' ἀπὸ τὴν καταδίκη τοῦ Κύρου νὰ μὴν μαζέψουν οἱ λεγόμενες λίγο τὴ γλώσσα τους καὶ νὰ μὴν τὸ συλλογιστοῦνε σοβαρὰ, δια βλέπουν πὸς οἱ βρισίδες, κι δταν ἀκόμα σηρίζονται πάνου στὴν ἀλήθεια, ἀκριβοπλερώνονται μὲ φυλάκιση;

Νὰ λοιπὸν αὐτὸ πὸν λέγαμε. Καὶ τώρα ἡ «Ἐστία» πὸν θέλει νὰ φαίνεται πὸς ἀγωνίζεται, νὰ διορθώσει τὰ «κακῶς κείμενα» στὸν τόπο μας, μπορεῖ νὰν τὸ φωνάζει πὸς μὲ τὴν καταδίκη τοῦ διευθυντῆ τῆς ἄρχισε νὰ διορθώνει τὸν τόπο.

ΕΝΑΣ

καθότανε στὸν καφενὶ καὶ μετροῦσε τὰ σπίτια τοῦ Μιστριώτη.

— Ἐνα στὴν ὁδὸ Πρασπείου... Ἄλλο στὴν ὁδὸ Στουρνάρα... Τρίτο στὴν ὁδὸ Καποδίστρια... Τέταρτο στὴ δείνα πλατεία...

Καὶ δὲν ζέρομε ἴσαμε ποῖο ἀριθμὸ ἔφτασε.

Ἐνας ἄλλος ὅμως πλαινὸς του τὴν ἴδια ὥρα μετροῦσε τὰ βιβλία τοῦ σοφοῦ ἀνδρός.

— Ἐνα ἡ Γραμματολογία του... Δυὸ οἱ Ρητορικοὶ του λόγοι... Τρεῖς ἡ Ἀντιγόνη... Τέσσερα ὁ Πλάτωνας...

Καὶ δὲν εὔρισκε ἄκρη καὶ σ' αὐτά.

Τότε ἕνας τρίτος, ἀκούγοντας τοὺς ἄλλους δυὸ, πρόστεισε:

— Κάθε βιβλίον τοῦφερε κ' ἕνα σπίτι... Ἐχει δικιο ὁ χριστιανὸς νὰ κόβεται γιὰ τὴν καθαρεύουσα καὶ νὰ βρίζει τοὺς δημοτικιστὰδες ἀγράμματοι καὶ πρόδοτες!

μπουνταλάδικη, χτηνώδικη. Νὰ τί εἶνε φαρμακερὸ, νὰ κείνο πὸν χρειάζεται νὰ κληγήσῃ κανεὶς σὰν ὄνειρο. Καὶ ὅστερα, πάνου ἀπ' ὄλα, τρομερὸ ὄραμα... ἀτελείωτο... Χαίρεν.

Ὁ Βερετιέφ ἀπομακρῦθηκε γλήγορα· μὰ στάνοντας μπροστὰ στὴν πόρτα ἐνοῦ ἀπὸ τὰ καλύτερα καφνεῖα τοῦ περιπάτου τοῦ Νεῦσκη, σταμάτησε, καὶ γύρισε τὸ πόμολο. Καὶ σὰν ἤπιε στὸ μπουφέ ἕνα ποτήρι ρακί, διάβηκε τὴ σάλα τοῦ μπυλιάρδου, σκοτεινιασμένου ἀπὸ σύγνεφα καπνοῦ, γιὰ νὰ φτάσῃ στὸ καμαράκι, ὅπου τὸν περιμένανε πολλοὶ ἀπὸ τοὺς συνηθισμένους του συντρόφους, ὁ πρίγκηπας Σ., δυὸ ἀξιωματικοὶ τῆς καθαλαρίας, καὶ δυὸ ἄλλα πρόσωπα πὸν δὲν τὰ διακρίνανε παρὰ ἀπὸ τὰ βαφτιστικὰ τοὺς ὀνόματα. Εἶτανε ὅλοι τώρα ἡλικίας περασμένης μόλο πὸν εἶτανε ἀνύπαντροι. Ἄλλοι μὲ κηφάλια μισοασπρισμένα κι ἄλλοι φαλακροί. Κι' ὅσο τὸ ἔζη τους πέρναε ἀκόμα στὰ καφνεῖα. Πιστεύανε τὸ Βερετιέφ γιὰ ἕναν παράξενον ἄνθρωπον, προορισμένον νὰ κἀν ἐντύπωση στὸν κόσμον μὰ κείνος πὸν εἶχε περισσότερον νου ἀπὸ δαύτους, αἰστανότανε πολὺ καλὰ τὴν τέλεια κι' ἀδιόρθωτη ἀνωφελιά του. Ἐπειτα, πρέπει νὰ τὸ μολογήσουμε, τὸ ἴδιο κ' ὄξω ἀπὸ τὸν κύκλον τῆς παρέας του, πολλοὶ ἄνθρω-

ΠΟΛΛΟΙ

δημοτικιστὰδες μεταχειρίζομαστε καμιά φορὰ τὸ ἐπίρρημα σὺγκαιρα στὴ σημασία τοῦ συγχρόνως. Ὁ φίλος Ν. Ποριώτης τὸ θέλει γιὰ λάθος καὶ μὰς στὶλνει τὸ νόστιμον αὐτὸ γραμματάκι.

«Τὸ σὺγκαιρα δὲν εἶναι πολὺ συνηθισμένη λέξη, δὲν τὴν ἀκούμε κάθε μέρα· ὅπου ὅμως τὴν εἶπε ὁ λαὸς, τὴν εἶπε, θαρρῶ, μὲ νόημα ἀντίθετον τοῦ παράκαιρα, δηλαδὴ σὺγκαιρα=στὸν κατάλληλον καιρὸ· δευτερώτερες σημασίες του εἶναι: ἀπὸ νωρὸς καὶ τὸ ἀργόρος πὸν λένε οἱ Φράγκοι καὶ πὸν δὲν κατορθώνει ἡ καθαρεύουσα νὰ βρῆ λέξη τόσο κατάλληλη νὰ τὸ ἀποδώσῃ. Μποροῦμε λόγου χάρη νὰ ποῦμε:

«Πρέπει σὺγκαιρα νὰ ὀργώσῃς, γιὰ νὰ μὴ σπείρῃς παράκαιρα.

«Σὺγκαιρα μάθε γράμματα, ἀργὰ μὴ μετανιώσῃς.

«Ἐκεῖ πὸν πηγαίναμε, μὲ ρωτᾷ.—Εἶδες σήμερον τὸ «Νουμᾶ»;—Σὺγκαιρα μοῦ τότε θύμισες, τοῦ ἀπαντῶ, εἶχα κἀτι νὰ σοῦ πῶ γιὰ τὰ γραφόμενά του... Κάνω τὸ μεταφραστὴ κ' ἐγὼ, δὲ μοῦ φαίνεται ὅμως σωστὸ νὰ μεταφράσω τὸ καθαρευουσιάνικον συγχρόνως μὲ τὸ σὺγκαιρα».

«Εἶπα παραπάνω πὸς τὸ σὺγκαιρα δὲ συνηθίζεται πολὺ, τοῦλάχιστον στὴν πρωτεύουσα. Γιατί λοιπὸν ἐμεῖς, πὸν θέλουμε νὰ φυλάξουμε τὸ γλωσσικὸ θησαυρὸ, νὰ χαλνοῦμε τὸ ἰδιαίτερον νόημα πὸν ἔχει αὐτὸ τὸ μουσικώτατον λογάκι του;»

ΛΙΓΟ

ἀκόμα καὶ θὰ μὰς ποῦν οἱ φημερίδες πὸς βρέθηκε τὸ γιατρικὸ τῆς ἐθνικῆς ἀρρώστειας μας γιὰτὶ μαζωχτήκανε δέκα εἴκοσι κύριοι ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά καὶ κάμανε τὴν «Ἐθνικὴ Συνείδηση» κι ἄλλοι τόσοι ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά καὶ σκαρώσανε ἕνα σύλλογον φυσιολατρικόν, δηλ. ἀποφασίσανε νὰ μὴν τρῶνε κρέας καὶ νὰ πλένουνται, ὅπως οἱ πρῶτοι ἀποφασίσανε νὰ μὴν τρῶνε τὸ Δημόσιον ταμεῖον καὶ νὰ μὴν λερῶνουν τὰ χέρια τους, ὥστε νὰ μὴν ἔχουν ἀνάγκη καὶ νὰν τὰ πλένουν.

Δὲν ζέρομε ποῖος σύλλογος ἀπὸ τοὺς δυὸ τους θὰ προκόψῃ, μὰ καὶ τίποτα νὰ μὴ γίνῃ ἀπ' ὅσα μὰς τάζουνε κ' οἱ δυὸ μὲ τὰ παχιά τους σὰ γουρουνόπουλα προγράμματα, πάλι θὰν τοὺς χρωστοῦμε κάπια χάρη γιὰτὶ μὰς μάθανε πὸς μπορεῖ ν' ἄχει ὁ

ποὶ πιστεύανε πὸς, ἂν δὲν εἶχε καταστραμμένη τὴ ζωὴ του ὁ ἴδιος, δὲ μπόραε κανεὶς νὰ προμαντέψῃ τί θάπογινότανε. Αὐτοὶ οἱ καλόπιστοι ἀπαντιόντανε. Οἱ Βερετιέφ δὲ γίνονται ποτὲς τίποτα.

Οἱ φίλοι του τὸν δεχτήκανε μ' ἀναφωνήματα συνηθισμένα. Τοὺς χτύπαε πρῶτα τὸ ἀγριωπὸ του παρουσιαστικὸ καὶ τὰ λόγια του τὰ γιομάτα πικράδα. Μὰ νέες μπουτίλιες ἐρχόντανε στὸ τραπέζι, καὶ ὅλοι τότες παίρνονε τὸ συνηθισμένον τους δρόμον. Ὅσο γιὰ τὸν Ἀστακόφ, μόλις τὸν ἄφισε ὁ Βερετιέφ ὀρθώθηκε καὶ κορδῶθηκε σὸλον τοῦ τὸ ἀνάστημα καὶ σούφρωσε τὰ φρόδια. Αὐτὸ τὸ ἀναπάνταχον συναπάντημα ψύχρανε τὴν ἀξία του θέση τοῦ ἀνωτέρου ὑπάλληλου καὶ τοῦ gentleman. «Γεῖναμε ζῶα, πίνουμε κρασί, βόφουμε τὰ μουστάκια μας! Μιλεῖτε γιὰ σὰς, ἀγαπητὴ μου» ἔλεγε σκεδὸν μὲ δυνατὴ φωνή. Καὶ σὰν ἐφούσκωσε τὴν ἀξιοπρέπεια του πὸν ξεχείλιζε ζακολόυθησε τὸν περίπατον του.

— Ποῖος σὰς μιλοῦσε; εἶπε ξαφνικὰ πίσω του μιὰ φωνὴ δυνατὴ καὶ σταθερὴ.

Ὁ Ἀστακόφ γύρισε, κι' ἐναγνώρισε μιὰ ἀπὸ τὴς ψηλὲς γνωριμιὰς του, τὸν κύριον Πομπόνσκη. Ὁ Πομπόνσκης αὐτὸς ἄνθρωπος μὲ ψηλὸ ἀνάστημα καὶ χοντρός, κάτεχε μιὰ θέση σημαντικὴ, κι' ἀπὸ

κ. Μιστριώτης ἐθνικὴ συνείδηση, καὶ πὸς μπορεῖ μὲ τὴν ἀναγκαστικὴ χορτοφαγία νὰ καλλιεργηθῇ μιὰ μέρα καὶ στὸν τόπον μας ράτσον γερῶν καὶ μυαλωμένων ἀνθρώπων.

Πολλὰ ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Ἐθνικῆς Συνείδησης εἶναι καὶ μέλη στὸ Χορτοφαγικὸν Σύλλογον. Νὰ ὁ κ. Φιλάρετος λ. χ. Ταιριασμένα πράγματα καὶ τὰ δυὸ, βλέπετε.

ΜΙΑ

φοβερὴ ἀνακάλυψη κάμανε οἱ «Ἀθηναῖοι» τὴν περασμένη βδομάδα πὸν δὲν τῆς ἀξίζει νὰ μείνῃ μυστικὴ κι ἀλειτούργητη. Ἀνακάλυψαν δηλ. πὸς γιὰ νὰ τρέξουνε τόσες χιλιάδες φτωχοὶ νὰ ζητήσουνε μερικὸν ἀπὸ τὴς εἰκοσιπέντε χιλιάδες τῆς κ. Πεσματζόγλου, πᾶει νὰ πει πὸς οἱ φτωχοὶ αὐτοὶ δημιουργηθήκανε ἀπὸ τὸ Οἰκονομικὸν συστήμα πὸν συνειθίζει τὸν κόσμον στὴν τεμπελιά μὲ τὸ νὰ τοῦ δίνει φτηνὴν θροφή.

Μὲ τὴν ἴδια σιδερένια λογικὴ μποροῦσε κανένας νὰ πει πὸς καὶ οἱ «Ἀθηναῖοι» δημιουργηθήκανε ἀπὸ τὸν κ. Σιμόπουλον πὸν ἔφισε ἀφορολόγητον τὸ χαρτὶ τῶν ἐφημερίδων. Μὰ μὲ τὴς «Ἀθηναῖοι» οὔτε τίτλια λογικὴ συζήτηση δὲν ἀξίζει. Ἡ καλύτερα ἀπάντηση εἶναι τὸ «παρ' τὸν καὶ στὸ γάμον σου».

Ο ΙΣΚΙΟΣ ΤΟΥ ΠΕΘΑΜΕΝΟΥ

ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΜΕΡΗ ΤΡΙΑ

ΜΕΡΟΣ Β.

ΠΑΥΛΟΣ. Δὲ θέλω ν' ἀκούσω πιά τίποτα.

ANNA. Ἄν ἤθελες νὰ σκερτῆς λίγο, χωρὶς νὰ βιάζῃς τὸ λογικόν σου νὰ παραδεχτῇ γι' ἀλήθεια ὅ,τι εἶναι μονάχα τῆς φαντασίας σου πλάσμα...

Π. Σκέφθηκα παραπολὺ μάλιστα· ἴσως γι' αὐτὸ βρήκα τὴν ἀλήθεια.

AN. Πόσον μακριὰ εἶσαι ἀπ' αὐτὴ.

[1] Κοίταξε φύλλα 223 καὶ 224.

τὰ μικρὰ του χρόνια δὲν ἀθίθαλε ποτὲς γιὰ τὸ ἑαυτό του.

— Εἶναι κάποιος παράξενος, τὸν γνωρίζω μόλις, μουρμούρισε ὁ Ἀστακόφ παίρνοντας τὸν Πομπόνσκη κάτου ἀπὸ τὸ χέρι.

— Μὰ ἐπιτρέψτε μου, Βλαδίμηρε, Σέργκιεβιτς, εἶναι συχωρμένο σ' ἕναν ἄνθρωπον πὸν σέβεται τὸν ἑαυτό του, νὰ κουβεντιάσῃ μέσα στὸ δρόμον μ' ἕνα σκουφωμένο; Εἶναι ἄπρεπον, καὶ μὲ ξαφνιαζετε, μὰ τὴν ἀλήθεια. Πὸν μπορέτατε νὰ κάμετε τὴν γνωριμιὰ τέτοιου ὑποκείμενου;

— Στὴν ἐξοχή.

— Στὴν ἐξοχή! Στὴ χώρα δὲ χαιρετάει κανεὶς τοὺς γειτόνους τῆς ἐξοχῆς! Δὲν εἶναι καθὼς πρέπει. Ἐνας gentleman, πόσες φορὲς σὰς τὸ εἶπα. Πρέπει πάντα κανεὶς νὰ φέρνεται σὰν gentleman, ἂν δὲ θέλει...

— Νὰ ἡ γυναῖκα μου, βιάστηκε νὰ εἰπῇ ὁ Ἀστακόφ διακόφοντας τον. Πᾶμε νὰ τὴν ἰδοῦμε.

Καὶ οἱ δυὸ gentleman τραβήξανε πρὸς τὴ μεριά πὸν στεκότανε μιὰ ἀμαξία λεφτοκαμωμένη στὴν πόρτα τῆς φαινότανε τὸ πρόσωπον τὸ χλωμὸ καὶ γιομάτον ἀπὸ θυμὸ ψηλοκράτητον μιᾶς γυναίκας ἀκόμα νέας, μὰ γηρασμένης τώρα. Πίσω τῆς φαινότανε μιὰ ἄλλη γυναῖκα, πὸν τὸ πρόσωπον τῆς φαινότανε ὅμοιον στριφορθεῖστο. Ὁ Ἀστακόφ ἀνοῖξε τὴν πόρταν τῆς ἀμαξίας, ἔδωσε τὸ χέρι στὴν γυναῖκα του, ὁ Πομπόνσκης στὴν πεθερὰ, καὶ τὰ ζευγάρια τραβήξανε κατὰ τὸ περίπατον τοῦ Νεῦσκη· πίσω ἀκλόυθαε ἕνας λακὴς μὲ λιβρέα ἐγγλέζικη, μακρὺς γκέτες καὶ καπέλλον μὲ τεράστια κοκάρδα.

Μεταφρ. ΣΠ. ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗ